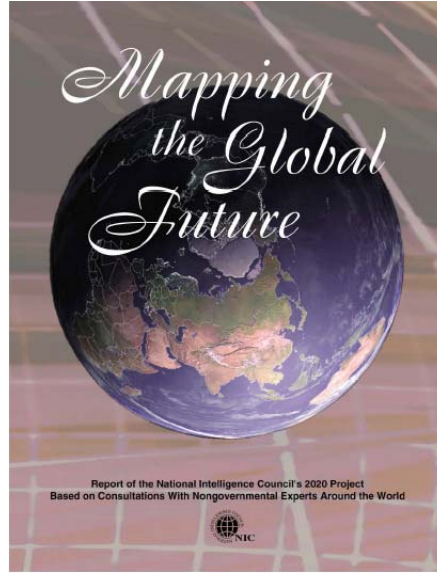

KÜRESEL GELECEĞİN HARİTASI

Yeni Küresel Oyuncular • Küreselleşmenin Etkisi • Devlet Yönetimine Meydan Okumalar • Yaygın Güvensizlik • Değişen Uluslararası Terör • Siyasî Sonuçlar

Amerikan Ulusal İstihbarat Konseyi'nin "dünyadaki hükümet dışı uzmanlara danışarak" hazırladığı ve 2004 Aralık'ta yayınladığı "Mapping the Global Future" (Küresel Geleceğin Haritası) adlı raporun özet kısmını oluşturan bu yazı dünyanın 2020 yılında nasıl olabileceğine ilişkin bir bakış sunuyor.

1949'da Batı ittifak sisteminin teşkilinden beri uluslararası ittifakların şekli ve doğası hiç bu kadar değişken olmamıştı. Soğuk Savaşın sonu tektonik tabakaları kaydırды, ama bu ciddi hadiselerin yansımaları hala sürüyor. Geçtiğimiz yıllarda öne çıkan hadiseler arasında şunlar bulunuyor: Asya'da yeni güçlerin ortaya çıkması, Avrasya'da masrafların kısılması, Orta Doğu'da karışıklıklar ve Atlantik-ötesi anlaşmazlıklar... Dünyanın küreselleşmesinden kaynaklanan değişimin büyüklüğü ve hızı, dünyanın 2020'deki görünümünü belirleyecek. Diğer belirli karakteristikler şöyle: yeni güçlerin ortaya çıkışı, yönetime yeni meydan okumalar ve terörizm de dahil olmak üzere daha yaygın bir güvensizlik duygusu... Geleceğin haritasını çizdiğimizde, küresel refahın artacağı ve büyük güç çatışmaları ihtimalinin sınırlı olacağını öngörebiliyoruz. Bu da önümüze, başka türlü göz korkutucu olabilecek meydan okumaların üstesinden gelinebilecek elverişli bir ortam çıkarmaktadır. ABD, devletlerin ve devlet-dışı aktörlerin izledikleri yolu etkileyerek dünyanın nasıl biçim alacağı konusunda önemli bir rol oynayacaktır.

Yeni Küresel Oyuncular

Yeni büyük küresel oyuncular olarak Çin ve Hindistan'ın ve ayrıca diğerlerinin

muhtemel ortaya çıkışı jeopolitik manzarayı değiştirecektir - tıpkı 19. yüzyılda birleşik bir Almanya'nın ve 20. yüzyılın başlarında güçlü bir ABD'nin ortaya çıkması ve dramatik etkiler yapması gibi. Aynı şekilde yorumcuların 1900'lere "Amerikan Yüzyılı" olarak işaret etmeleri gibi, 21. yüzyıl, Asya'nın Çin ve Hindistan önderliğinde kendine geldiği bir zaman olarak görülebilir. Yüksek ekonomik büyüme, artan askerî güç ve büyük nüfus her iki ülkede beklenen büyük ekonomik ve siyasî yükselişin temelini teşkil edecektir.

- Birçok öngörü işaret ediyor ki, 2020'de Çin'in gayrisafi milli hasılası ABD dışındaki Batılı ekonomik güçlerin gayrisafi milli hasıllarını geçecek. Hindistan'ın gayrisafi milli hasılası Avrupa ekonomilerini yakalamış olacak ya da yakalamanın eşğine gelecek.
- Çin ve Hindistan'ın nüfus büyüklüğü yüzünden (ABD Nüfus Bürosu'nun tahminlerine göre 2020'de Çin'in nüfusu 1.4 milyar, Hindistan'ın nüfusu ise 1.3 milyar olacak), bu ülkelerin önemli birer ekonomik güç haline gelmesi için hayat standartlarının Batılı düzeye ulaşması gerekmiyor.

Bu ülkelerde küreselleşme sürecinde beklenmedik bir geriye dönüş olmadığı ve büyük karışıklıklar yaşanmadığı sürece bu

yeni güçlerin yükselişi kesin olacaktır. Ama Çin ve Hindistan'ın bu güçlerini nasıl kullanacakları, uluslararası sistemdeki diğer güçlerle işbirliği içerisinde mi yoksa rekabet içerisinde mi olacakları temel belirsizliklerdir. Brezilya gibi diğer gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri 2020'de en büyük Avrupa ülkeleri dışındakileri geçebilir. Endonezya'nın ekonomisi de 2020'de Avrupa ülkelerinin ekonomilerine yaklaşabilir.

Avrupa uluslararası arenadaki ağırlığını; pazar büyüklüğü, tek para, yüksek vasıflı iş gücü, istikrarlı demokratik hükümetler ve birleşik ticaret bloğu gibi pek çok açıdan artıracaktır. Avrupa'nın gücü yükselen güçlere küresel ve bölgesel yönetim modeli sağlamakta olabilir. Ama pek çok Avrupa ülkesindeki yaşlı nüfus ve azalan iş gücü kıta üzerinde önemli bir etki yapacaktır. Avrupa ülkeleri ya iş gücünü uyumlandıracak, sosyal refahını, eğitimini ve vergi sistemlerini ıslah edecek ve (çoğu Müslüman ülkelerden) artan göçmen nüfusunu misafir edecek, ya da uzun bir ekonomik durgunluk dönemiyle yüzyüze kalacaktır.

Japonya benzer bir yaşlanma kriziyle yüzyüzedir. Bu kriz uzun vadeli ekonomik iyileşmesini zayıflatacak ve aynı zamanda bölgesel statü ve rolünü değerlendirmek durumunda kalacaktır. Tokyo Çin'e karşı denge oluşturmakla Çin'in peşine takılmak arasında bir seçim yapmak durumunda

kalabilir. Bu sırada, Kuzey Kore krizinin önümüzdeki 15 yıl içerisinde öne çıkması muhtemel görünüyor. Asyalıların, Kore birleşmesi ve Tayvan gerilimi konusundaki kolay geçmeyen kırgınlıkları ve kaygıları bölgesel dengeye ulaşmanın kolay olmayacağına işaret ediyor.

Rusya'nın büyük bir petrol ve gaz ihracatçısı olma konumundan dolayı diğerleriyle birlikte uluslararası rolünü büyütme potansiyeli mevcuttur. Ne var ki, Rusya düşük doğum oranlarından, yetersiz tıbbî bakım ve potansiyel bir AIDS patlamasından kaynaklanan ciddi bir demografik krizle karşı karşıyadır. Rusya, Güneyde Kafkasya ve Orta Asya'nın bulunduğu istikrarsız bir bölgeyle komşudur. Bunun sonucu olarak radikal İslamcıların, terörizmin ve yerel çatışmaların Rusya'ya uzanması muhtemeldir. Bu sosyal ve siyasî faktörler Rusya'nın büyük bir küresel oyuncu olmasını sınırlarken, Moskova muhtemelen hem yerleşik güçlerle, yani ABD ve Avrupa ile, hem de büyüyen iki güç olan Çin ve Hindistan ile önemli bir ortak olacaktır.

Bunlar ve diğer küresel aktörlerle **2020 dünya tahayyülümüz radikal bir şekilde değişecektir.** Çin, Hindistan ve belki de Brezilya ve Endonezya gibi diğer yeni güçlerin eski "Doğu ve Batı", "Kuzey ve Güney", "bağdaşık ve tarafsız", "kalkınmış ve kalkınmakta olan" kategorilerini geçersiz kılma potansiyeli vardır. Geleneksel coğrafi

gruplaşmalar uluslararası ilişkilerdeki belirginliğini gitgide kaybedecektir. Devlet-temelli bir dünya ile; telekomünikasyon, ticaret ve finans akışıyla birbirine bağlanmış bir mega-şehirler dünyası bir arada varolacaktır. Bağlılıklar için rekabet geçmişte olduğundan daha açık, daha esnek olacaktır.

Küreselleşmenin Etkisi

Küreselleşme, bütün dünyada enformasyon, teknoloji, sermaye, mal, hizmet ve insan akışının artmasıyla sıkılaştıran bir karşılıklı irtibatlanmayı ifade etmektedir.

Küreselleşmeyi bir "mega-trend" olarak, her yere yayılmış ve 2020 dünyasında bütün diğer büyük trendleri biçimlendirecek bir güç olarak görüyoruz. Ama küreselleşmenin geleceği sabit değildir; devletler ve devlet-dışı aktörler -ki buna hem özel şirketler hem de sivil toplum kuruluşları dahildir- küreselleşmenin sınırlarını belirlemede mücadele edeceklerdir. Küreselleşmenin bazı vecheleri -örneğin, enformasyon teknolojisi devriminin sonucu olarak küresel içiçe-geçmişliğin artması- neredeyse kesin olarak geri dönüşsüzdür. Ama yine de, çok muhtemel olmasa bile, küreselleşme süreci yavaşlayabilir ve hatta durabilir; tıpkı 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında küreselleşme çağının, yıkıma neden olan savaş ve küresel çöküntü ile tersine dönmüş

olduğu gibi.

Böyle hadiseler olmadığı takdirde, **dünya ekonomisi etkileyici bir şekilde büyümeye devam edecek görünmektedir: 2020'ye gelindiğinde, dünya ekonomisinin, 2000'de olduğundan yüzde 80 daha büyük ve ortalama kişi başına gelirin kabaca yüzde 50 daha fazla olacağı öngörülmektedir.** Elbette ki, çevrimsel iniş ve çıkışlar, periyodik malî veya diğer krizler olacaktır. Ama bu temel büyüme eğrisinin ardında güçlü bir canlılık bulunmaktadır. Dünyadaki pekçok ülke, kalkınmış veya kalkınmakta olsun, dünya ekonomisindeki kazançlardan fayda elde edecektir. Asya, Batılı ülkeleri uluslararası ekonomik dinamizmin odağı olmaktan çıkarmaya kararlı görünüyor. Bu elbetteki Asya'nın hızlı ekonomik büyümesinin sürmesine bağlı. Ama Asya, şu haliyle, en hızlı büyüyen tüketici pazarlarına sahip ve artan sayıda Asyalı şirket, bilim ve teknolojiyle daha çok donanmış dünya sınıfı çokulusluları haline geliyor.

Ne var ki küreselleşmenin faydaları küresel olmayacaktır. Yükselen güçler, yeni uluslararası pazarın sağladığı fırsatları büyük güç statülerini dünya sahnesinde göstermek için kullanacaklar. Buna karşılık, "Birinci Dünya"daki bazı ülkeler Çin, Hindistan ve diğerleriyle açığın kapandığını görecekler. Ama bu görece düşüşe rağmen, eski güçlerin 2020'ye kadar küresel liderler olarak kalmaları muhtemel görünüyor. ABD

de görece güç pozisyonunun yıprandığını görececek. Buna karşılık, ABD yine de 2020'de güç itibariyle en önemli tek ülke olacak. Kalkınmakta olan diğer ülkeler Çin ve Hindistan'ın yükselişine kızacaklar - özellikle de bu iki ülkenin küresel pazarın kilit sektörlerindeki hakimiyetleri arttıkça. Ve büyük yoksul kesimler zengin ülkelerde bile varılmaya devam edecek.

Küreselleşmenin en büyük faydaları yeni teknolojilere erişebilen ve bunlara uyum sağlayabilen ülkeler ve gruplar tarafından elde edilecektir. Gerçekte, bir ülkenin teknolojik gelişim seviyesi genellikle yeni teknolojilere entegre olabilmek için yapacağı yatırımlarla tanımlanacak. Yeni teknolojilerin yayılmasını şu faktörler hızlandıracaktır: kalkınmakta olan dünya ile Batı arasındaki karşılıklı beyin gücü akışının artması, bazı kalkınmakta olan ülkelerde bilgisayar bilen iş gücünün artması ve küresel şirketlerin yüksek teknolojik faaliyetlerini çeşitlendirme çabaları... Genetik olarak değiştirilmiş organizmalar ve artan gıda üretimi gibi yüksek teknolojik ilerlemeler açlık tehdidini ortadan kaldırarak ve yoksul ülkelerdeki düşük hayat standardını yükselterek bir güvenlik ağı oluşturabilir. Ama "yoksul" ülkeler iyi yönetim, yaygın eğitim ve pazar reformları gibi yeni teknolojilerin uygulanmasını destekleyen politikalar izlemedikçe "zenginler" ile "yoksullar" arasındaki uçurum büyüyecektir.

Böylesi politikalar izleyen ülkeler ise kalkınma aşamalarını büyük sıçramalarla geçecekler; Birleşik Devletler ve Avrupa gibi diğer yüksek-teknoloji liderlerinin buldukları noktaya ulaşmak için geçmek zorunda kaldıkları aşamaları atlayacaklardır. **Çin ve Hindistan teknoloji liderleri olmak için iyi konumlanmışlardır; en yoksul ülkeler bile kendi kalkınmalarını ateşlemek için verimli, ucuz teknolojileri - daha yavaş bir hızda da olsa- kullanabileceklerdir.**

- Yüksek teknolojiye beklenen bir sonraki devrim Çin ve Hindistan'ın beklentilerini destekleyecektir. Her iki ülke de bu alanlarda araştırma konusunda yatırım yapıyor ve bir dizi kilit alanda lider olmak için iyi konumlanmış bulunuyorlar. ABD bir bütün olarak önderliği elinde tutacak ama Asya'yla artan bir şekilde rekabet etmek zorunda ve bazı sektörlerde önemli bir zemin kaybedebilir.

Daha fazla şirket küresel hale gelecek. Küresel sahnede iş yapan şirketler büyüklük ve köken bakımından çeşitlilik kazanacaklar ve oryantasyon bakımından daha çok Asyalı ve daha az Batılı olacaklardır. Bu şirketler gitgide herhangi bir devletin denetiminden çıkacaklar ve teknolojinin geniş bir şekilde yayılmasında, dünya ekonomisinin entegrasyonunda ve kalkınmakta olan dünyanın ekonomik gelişiminde kilit bir rol

oyunacaklardır. Kuzey Amerika, Japonya ve Avrupa bir bütün olarak uluslararası siyasî ve malî kurumlara hakim olmayı sürdürebilecek olsa da, küreselleşme gitgide Batılı-olmayan bir nitelik kazanacaktır. 2020'ye gelindiğinde, şu anda Amerikanlaşma ile özdeşleştirilen küreselleşme, halkın gözünde yükselen Asya ile özdeşleştirilebilecektir.

Genişleyen küresel ekonomi petrol gibi birçok hammaddeye olan talebi artıracaktır. Tüketilen toplam enerji muhtemelen önümüzdeki 20 yılda yüzde 50 artacaktır. Uzmanların çoğu büyük yatırımlarla enerji arzının küresel talebi karşılamaya yeteceğini belirtiyor. Ama arz tarafında, artan çıktı sağlayan bölgelerin çoğu -Hazar Denizi, Venezüella ve Batı Afrika- önemli bir siyasî ve ekonomik risk taşıyor. Orta Doğu'daki geleneksel tedarikçilerin istikrarsızlığı da gitgide artıyor. **Böylece, muhtemelen petrol arzının önemli ölçüde azalmasıyla birlikte kaynaklar için rekabetin kızışması temel kuşklar arasında bulunuyor.**

- Çin, Hindistan ve diğer kalkınmakta olan ülkelerin büyüyen enerji ihtiyaçları artan bir şekilde dış politikalarını belirleyen bir kaygıya sebep olacaktır. Öte yandan, Avrupa'da doğalgazın artan bir şekilde tercih edilmesi bölgesel ilişkileri güçlendirebilir, örneğin Rusya ve Kuzey Afrika ile.

Devlet Yönetimine Meydan Okumalar

Ulus-devlet küresel düzenin hakim birimi olmaya devam edecektir, ama ekonomik küreselleşme ve teknolojilerin, özellikle de enformasyon teknolojilerinin yayılması hükümetleri büyük ölçüde zorlayacaktır. Artan bilgi alışverişiyle birlikte sanal ortamda ilgi ve çıkar grupları çoğalacaktır ve bu da devletlerin yönetme kabiliyetini zorlayacaktır. İnternet küresel hareketlerin doğmasını teşvik edecek ve uluslararası ilişkilerde önemli bir güç olarak ortaya çıkacaktır.

Devlet yönetimi üzerindeki baskı bir yandan da dinî kanaatler üzerine odaklanmış yeni tür kimlik politikalarından gelecektir. Nüfus hareketlerinin yaşandığı hızla küreselleşen bir dünyada dinî kimlikler, takipçilerine, ihtiyaç duyulduğunda bir "toplumsal güvenlik ağı" olarak hizmet veren hazır bir cemaat sağlamaktadır; ki bu özellikle göçmenler için önem taşımaktadır.

Özelde, siyasal İslam'ın 2020'lere doğru önemli bir küresel etkisi olacaktır. Siyasal İslam farklı etnik ve ulusal grupları bir araya getirecek ve hatta belki de ulusal sınırları aşan bir otorite yaratacaktır.

Birçok Arap ülkesinde genç nüfusun fazla oluşu, yoksulluk, dinî eğitimin etkisi ve kimi kurumların (örneğin sendikalar, sivil toplum

kuruluşları ve siyasî partilerin) İslamileşmesi gibi bir dizi faktör siyasal İslam'ın önemli bir güç olarak kalacağını göstermektedir.

- Orta Doğu'nun dışında, siyasal İslam, istihdam fırsatları bakımından daha elverişli olan Batı'yı cazip gören ama burayı yabancı ve düşman bir kültür olarak gördükleri için kendilerini evlerinde hissetmeyen Müslüman göçmenleri cezbetmeye devam edecektir.

1990'ların meydan okumalarıyla başa çıkabilen rejimler 2020'lerin meydan okumalarıyla başa çıkamaz duruma düşebileceklerdir. Birbirine zıt kuvvetler işbaşında olacaktır: otoriter rejimler demokratikleşme konusunda yeni baskılarla yüzyüze kalacaktır, ama kırılğan yeni demokrasiler varlıklarını sürdürmek ve gelişmek için uyum kapasitesinden yoksun olabileceklerdir.

Demokratikleşmenin "üçüncü dalgası" 2020'de kısmen tersine çevrilebilecektir - özellikle eski Sovyetler Birliği devletleri ve Güney Asya devletlerinde, ki bunların bazıları demokrasiyi gerçekte asla içlerine sindirememişlerdir. Ama demokratikleşme ve daha büyük çoğulculuk baskıcı rejimler altındaki kilit Orta Doğu ülkelerinde zemin kazanabilir.

Kuzey Afrika ve Orta Doğu'dan Avrupa'ya, Latin Amerika ve Karayipler'den ABD'ye ve

Güneydoğu Asya'dan kuzey bölgelere göçlerin artmasıyla daha fazla sayıda ülke etnik çeşitlilik kazanacak ve göçmenleri kendi toplumlarına entegre etme sorunuyla karşı karşıya kalacaklardır.

Çinli liderler siyasî denetimi gevşetme konusundaki çoğulcu baskılara kulak vermek ya da bunu yapmayarak halkın tepkisini göze almak ikilemiyle yüzyüze kalacaklardır. Pekin, yerel düzeyde seçimler ve ulusal düzeyde istişarî mekanizmalar içeren ve Komünist Parti'nin merkezî hükümet üzerinde denetimi elinde bulundurduğu "Asya tarzı bir demokrasi" arayışında olabilecektir.

Küresel sorunların üstesinden gelmekten sorumlu kurumların bazıları, uluslararası sistemin büyük bir değişime uğruyor olması yüzünden, bu sorunları çözemeye hale gelebilirler.

Bölgesel temelli kurumlar terörizm, organize suç ve kitle imha silahlarının yaygınlaşması gibi karmaşık uluslararası tehditlerle karşılaşmak ve bunların üstesinden gelmek durumunda kalacaklardır.

Birleşmiş Milletler ve uluslararası finans kurumları gibi 2. Dünya savaşı sonrası oluşturulmuş yapılar, küresel sistemde yer almakta olan büyük değişimlere (örneğin, yeni güçlerin yükselişine) uyumlanmadıkları sürece âtil hale gelme riski altındadırlar.

Yaygın Güvensizlik

2020'de, fizikî tehditlerin yanısıra psikolojik algılamalardan da kaynaklanan daha yaygın bir güvensizlik duygusunun varolacağını öngörüyoruz. **Dünyanın çoğu daha zenginleşse bile, küreselleşme statükoyu derin bir şekilde sarsacak, büyük ekonomik, kültürel ve bunun sonucunda siyasî sarsıntılar yaratacaktır.** Çin, Hindistan ve diğer ülkelerin küresel ekonomiye gitgide entegre olmalarıyla, yüzmilyonlarca yetişkin daha entegre olmuş bir dünya iş pazarında istihdam edilebilir hale gelecektir.

- Teknolojik yenilik oynak mesleklerin yelpazesini küresel olarak genişletirken, aralarında iyi eğitilmiş olanların sayısının artacağı bu büyük iş gücü, cazip bir düşük-ücretli iş kaynağı olacaktır.
- **Geçiş sancısız olmayacak** ve daha hızlı iş giriş-çıkışına sebep olmasından ve profesyonel reorganizasyon gerektirmesinden dolayı **özellikle kalkınmış dünyadaki orta sınıfları vuracaktır.** İşgücünün büyük ölçekte dışarıdan sağlanması küreselleşme karşıtı hareketi güçlendirecektir. Bu baskıların nereye varacağı siyasî liderlerin nasıl tepki göstereceğine, iş pazarının ne ölçüde esnek olacağına ve genel

ekonomik büyümenin, artan sayıdaki işsizliğe istihdam yaratmaya yetecek ölçüde sağlam olup olmayacağına bağlıdır.

Zayıf hükümetler, yavaş gelişen ekonomiler, dinî aşırılık ve yoğun genç nüfus belli bölgelerde iç çatışma zemini oluşturacaktır. İç çatışmaların sayısı, Sovyetler Birliği ve Orta Avrupa'daki komünist rejimlerin sona ermesiyle, baskı altına alınmış etnik ve milliyetçi sürtüşmelerin alevlendiği 1980'lerin sonlarından ve 1990'ların başlarından beri önemli ölçüde azalmıştır. Buna rağmen, belli bir düzene oturmamış ve kurumsal olarak zayıf devletlerin varlığı bu türden çatışmaların ileride ortaya çıkacağı anlamına geliyor.

Bazı iç çatışmalar, özellikle de etnik grupların ulusal sınırların ötesine uzandığı iç çatışmalar, bölgesel çatışmalara dönüşme riski taşıyor. Bu çatışmalar en uç noktada, devletlerin zayıflamasıyla sonuçlanabilir ve büyük bölgeler veya nüfuslar etkili bir devlet denetiminden yoksun duruma düşebilir. Bu gibi bölgeler (Afganistan'daki El-Kaide gibi) uluslararası teröristlerin ve (Kolombiya'daki gibi) suçlular ve uyuşturucu kartellerinin barınakları haline gelebilir.

Önümüzdeki 15 yıl içerisinde büyük güç çatışmasının topyekün bir savaşa dönüşme ihtimali geçtiğimiz yüzyıldaki herhangi bir zamandan daha az. Önceki yüzyıllarda

bölgesel çatışmalar dünya savaşlarını kıvılcımlayabiliyordu. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce ve iki savaş arasındaki dönemde ve Soğuk Savaş döneminde ittifak sistemlerinin katı olması küçük çatışmaların çabucak genelleşmesini sağlıyordu. Küresel finans ve ticaret ağlarına bağımlılığın artması devletlerarası çatışmalar için caydırıcı niteliktedir ama bu ihtimali ortadan kaldırmamaktadır. Çatışmaya bir ya da birden fazla büyük güç dahil olduğu takdirde, bu durum önemli sonuçlar doğuracaktır. Bazı bölgelerde çatışmaları çözecek etkili mekanizmaların yokluğu, bazı ülkelerde milliyetçiliğin yükselişi, Hindistan/Pakistan meselesi gibi bazı meselelerin her iki tarafında yer alan ham duygular ve gerilimler hesap hatasına yol açabilir. Dahası, modern silahlardaki gelişmeler, askerî kuvvete öncelik verilmesini cesaretlendiren durumlar yaratmaktadır.

Halihazırda nükleer silahlara sahip olan devletler caydırıcı kuvvetlerini geliştirmeyi sürdürecekler ve fırlatma sistemlerinin güvenilirliğini, kesinliğini ve öldürücülüğünü geliştireceklerdir. Bunun yanısıra füze savunmalarını aşma kabiliyetlerini geliştireceklerdir. Herhangi bir devletin nükleer kabiliyetlerini açık bir şekilde göstermesi, halihazırdaki yayılmama rejimini daha da gözden düşürecek ve bu da güç dengesinde muhtemel bir kaymaya sebep olarak,

çatışmaların nükleer çatışmalara tırmanma riskini artıracaktır. **Nükleer silahları olmayan ülkeler -özellikle de Orta Doğu ve Kuzeydoğu Asya ülkeleri- komşuları ve bölgesel rakiplerinin bunlara sahip olduğu belli oldukça bunlara sahip olmaya karar verebilirler.** Dahası, nükleer silah üretkenlerin yardımıyla yeni ülkeler daha kısa sürede nükleer silah geliştirebileceklerdir.

Değişen Uluslararası Terör

Uluslararası terörizmi artıran temel faktörler önümüzdeki 15 yıl içerisinde azalma işareti göstermiyor. Müslüman kimliğinin küresel iletişimlerin de yardımıyla yeniden canlanması, Orta Doğu'da ve dinî kimliğin geleneksel olarak güçlü olmadığı Güneydoğu Asya, Orta Asya ve Batı Avrupa gibi yerlerde radikal İslamî ideolojinin yayılmasına zemin oluşturacaktır. Bu canlanma; Filistin, Çeçenistan, Irak ve Keşmir gibi ayrılıkçı mücadelelere karışmış Müslümanlar arasında derinleşen bir dayanışmaya eşlik edegelmiş ve devlet baskısı, yolsuzluk ve kötü yönetime tepki olarak doğmuştur. Gayri resmî yardım vakıfları, medreseler, havaleler (yani, gayri resmî bankacılık sistemi) ve diğer mekanizmalar radikal unsurlar tarafından yaygınlaştırılacak ve kullanılacaktır; işsiz gençler arasındaki yabancılaşıma, bu gençleri terörist olmaya aday hale

getirecektir.

2020'de el-Kaide'nin yerini benzer radikal İslamî grupların alacağını bekliyoruz ve el-Kaide'ye yakın İslamî hareketlerin yerel ayrılıkçı hareketlerle birleşme riski büyüktür. Çabuk haberleşmeyi ve öğrenmeyi sağlayan enformasyon teknolojisi, terörist tehdidin gitgide adem-i merkezî hale gelmesini sağlayacak ve eylemleri planlamak ve düzenlemek için sabit merkez bürolarına ihtiyaç duymayan gruplar, hücreler ve bireyler ortaya çıkacaktır. Eğitim materyalleri, hedef kılavuzu, silah yapabilme bilgisi ve para toplama sanal (yani, online) hale gelecektir.

Terörist saldırılar yeni şaşırtmacalar bularak ve karşı-terör çabalarına uyum sağlayarak temelde konvansiyonel silahları kullanmayı sürdüreceklerdir. Teröristler muhtemelen yeni teknolojiler ve silahlar kullanmaktan ziyade, asıl olarak, saldırının nereye ve nasıl yapılacağı gibi konularda yeni eylem anlayışları geliştireceklerdir.

Teröristlerin kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer silah elde etme yönündeki büyük istekliliği, kitle imha silahlarının kullanıldığı büyük bir terörist saldırı riskini artırmaktadır. **En büyük endişemiz teröristlerin kitlesel ölümlere sebep olabilecek biyolojik etkenler veya -daha az bir ihtimalle de olsa- nükleer bir aygıt elde edebilmeleridir.** Biyoterörizm, görünüşe göre, daha küçük, daha bilgili gruplara

uygun düşmektedir. Yine bekliyoruz ki teröristler kritik enformasyon ağlarını bozmak için siber saldırılara girişecekler ve hatta daha muhtemel bir şekilde enformasyon sistemlerine fizikî hasarlar vereceklerdir.

Siyasî Sonuçlar

ABD'nin rolü 2020'de uluslararası düzenin önemli bir şekillendiricisi olacaktır. Washington Avrupa, Asya ve Orta Doğu ile ilişkilerini yönetmekte daha fazla zorlanabilir. **İlerideki meydan okumalar göz korkutucu olsa bile ABD 2020'de büyük avantajlara sahip olmayı sürdürecektir ve geniş bir ekonomik, teknolojik, siyasî ve askerî sorunlar yelpazesinde, başka hiçbir ülkenin üstesinden gelemeyeceği önemli bir rol oynayacaktır.** Avrupa ve Asya ile ittifaklarımız ve ilişkilerimiz dramatik bir biçimde değişecektir. Avrupa için NATO'dan ziyade Avrupa Birliği gitgide birincil kurum haline gelecektir. Ve Avrupalıların dünya sahnesinde kendilerine biçtikleri rol büyük ihtimalle Avrupa Birliği üzerinden olacaktır. ABD-Asya ilişkisiyle ilgilenmenin Washington için daha da zor olacağını söyleyebiliriz. Bunun sebebi (henüz uluslararası düzene tam olarak entegre olmamış olsalar da) iki ekonomik ve siyasî devin (yani, Çin ve Hindistan'ın) yükselişinin yarattığı daha büyük akıntıdır. ABD-Asya ilişkilerinin nereye gideceği Washington'un

ne yapacağı kadar ve belki de bundan çok Asyalılar'ın kendi aralarında takınacakları tutuma bağlıdır. İhtimaller geniş bir yelpazeye yayılıyor: ABD, çekişen güçler arasında bir dengeleyici olarak rolünü artırabileceği gibi, gitgide bir kenarda bırakılabilir.

Küresel ticaret ağı derinleştikçe ABD ekonomisi dalgalanmalara daha açık hale gelecektir. Petrole güvenli erişim için rekabetin ve arz tarafındaki kesilmelerin artması dış petrol arzına bağımlı olan ABD'yi daha kırılgan hale getirecektir.

2020'de hiçbir ülke ABD askerî gücüyle rekabet edemeyecek ama daha fazla ülke, karşısında oldukları herhangi bir askerî eylem için Birleşik Devletler'e ağır bir bedel ödetme konumunda olacaktır. 2020'de İran ve Kuzey Kore'nin kimyasal, biyolojik ve/ya da nükleer silahlara sahip olması ve diğerlerinin muhtemel olarak bu silahları elde etmesi, onlara veya müttefiklerine karşı ABD tarafından girişilecek herhangi bir askerî eylemin potansiyel maliyetini artıracaktır.

ABD önderliğindeki karşı-terörizm harekâtının başarısı her bir ülkenin kendi toprağında terörizmle savaşma kabiliyetine ve kararlılığına bağlıdır. İleriki yıllardaki, coğrafyadan çok ideoloji yoluyla birbirine bağlanmış farklı terörist gruplara yönelik karşı-terörizm çabaları, el-Kaide gibi merkezî bir örgüte odaklanmaktan daha

zor bir meydan okuma olacaktır. Probleme çeşitli cephelerde yaklaşan bir anti-terörizm stratejisi terör tehdidini azaltma yönünde en büyük şanstır. Daha açık siyasal sistemlerin ve temsiliyetin geliştirilmesi, daha geniş ekonomik fırsatlar yaratılması ve Müslüman reformcuların güçlendirilmesi, aşırı uçlardaki İslamcılarının radikal gündemini desteklemeyen geniş Müslüman topluluklarca olumlu karşılanacaktır.

Radikallerin sayısı azalsa bile terör tehdidi muhtemelen kalacaktır. Biyolojik ve diğer ölümcül teknolojilerin hızlı yayılması, herhangi bir terörist grupla ilişkisi bulunmayan bir kişinin yaygın insan kaybına sebep olabilme potansiyelini artırmaktadır. Yüksek-teknolojik buluşlar teröristleri izleme ve saptamayı kolaylaştıracak olsa da saldırganın işi savunmacıdan daha kolay olacaktır. Çünkü savunmacı büyük bir ihtimaller yelpazesini gözetmek zorundadır.

Muhtemelen ABD'den Filistin, Kuzey Kore, Tayvan ve Keşmir'dekine benzer çatışmaların sona erdirilmesine yardımcı olması istenmeye devam edecektir. Ne var ki bu çalışmada analiz ettiğimiz eğilimler, küresel güvenliğe katkıda bulunacak yeni oyuncuların gücünden yararlanılması ve ABD'nin, üzerine düşen yükten bir ölçüde kurtulması ihtimalini ortaya koymaktadır.

Önümüzdeki 15 yıl boyunca eski ve yeni etik meselelerin daha önplana çıkması,

dünya kamuoyunu ikiye bölme ve ABD liderliğine meydan okuma potansiyeline sahiptir. Bunlar, çevre, iklim değişikliği, mahremiyet, klonlama ve biyoteknoloji, insan hakları, çatışmayı yöneten uluslararası hukuk ve çok-tarafli kurumlar gibi meselelerdir.

ABD artan bir şekilde, Soğuk Savaş'tan bu yana büyük ölçüde değişmiş olan dünya kamuoyunun kanaatleriyle savaşmak durumunda kalacaktır. Halihazırdaki Amerika karşıtlığının bir kısmı, küreselleşmenin batılı-olmayan bir şekil almasıyla azalacağına benzemektedir. Aynı zamanda, genç kuşak liderler, İkinci Dünya Savaşı sonrası liderlerin tersine ABD'yi kendilerini "özgürleştirici" olarak göreceklere bir hatıraya sahip olmayacaklar ve muhtemelen birçok meselede Washington'un düşüncelerinden ayrı düşeceklerdir.

Küresel geleceğin haritasının çizilmesine yardım edecek olan ABD, özellikle, farklı bölgeleri birleştiren ve farklı çıkarları uyluştıran yeni bir uluslararası düzenin şekillendirilmesi sürecinde avantajlarını artıracığı birçok fırsata sahip olacaktır. ■